

HGSS je primjer vrhunske organizacije i efikasnosti - piše Željko Bukša | Zagreb Obrazovanje | Gradske vijesti | 24.08.2025. | Zagreb | mojzagreb.info | Hrvatska

prosječno godišnje odrade više od 1.100 spasilačkih akcija u planinama ali i na vodama, moru, kod potresa, poplava i drugih situacija gdje je potrebno njihovo stručno znanje i posebna tehnička oprema pa su već spasili na stotine života

Prije 75 godina u Zagrebu je osnovana Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS). Na početku je imala samo desetak članova čiji je cilj bio brinuti o sigurnosti u planinama i bila je dio tadašnjeg Planinarskog saveza Hrvatske.

Prvi zadaci bili su im edukacija, prevencija nesreća te razvoj tehničkih vještina za spašavanje. U međuvremenu se postupno sve više razvijala pa je to danas vrhunski organizirana i dobro opremljena služba s gotovo 1.300 izvrsno obučениh i visoko motiviranih članova i članica.

Sada je HGSS nacionalna, dobrovoljna, stručna i humanitarna udruga javnog značaja koja obavlja djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku.

Osnovni ciljevi su im sprječavanje nesreća, spašavanje i pružanje prve medicinske pomoći u planini i na drugim nepristupačnim područjima i u izvanrednim okolnostima kod kojih pri spašavanju i pružanju pomoći treba primijeniti posebno stručno znanje i upotrijebiti tehničku opremu za spašavanje u planinama zbog očuvanja ljudskog života, zdravlja i imovine. Njihov rad definiran je Zakonom o sustavu civilne zaštite i Zakonom o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja kojeg je Hrvatski sabor donio 30. lipnja 2006. godine.

Među brojnim dobivenim nagradama je i Plava vrpca Vjesnika za spašavanje na moru

U svome djelovanju surađuju s tijelima državne uprave i tijelima jedinica lokalne i područne/regionalne samouprave, Oružanim snagama RH, zdravstvenim i ustanovama socijalne skrbi, Hrvatskim planinarskim savezom (HPS) i drugim pravnim i fizičkim osobama u području kulture, fizičke kulture i sporta, turizma, zaštite prirode i okoliša, prometa. Također usko surađuju i s javnim ustanovama i nadležnim tijelima za zaštitu prirode u području zaštite i očuvanja planinske prirode i zaštite okoliša.

Područja njihovog rada često su i urbane sredine te druga neplaninska područja. To su npr. akcije na visokim objektima, tunelima i cijevima, u prometnim nesrećama i na moru te kod niza ekstremnih sportova (parajedrenje, brdski biciklizam, rafting i sl.). Osim spašavanja i pružanje prve pomoći unesrećenima na nepristupačnim područjima, veliku pažnju HGSS posvećuje edukaciji i prevenciji, odnosno sprečavanju i izbjegavanju nesreća na nepristupačnim terenima, posebice planinarskih nesreća. Tako gorski spašavatelji osiguravaju sva značajnija skijališta u Hrvatskoj: Sljeme, Platak, Bjelolasicu te penjalište u Nacionalnom parku Paklenica. Osim toga skrbi za sigurnost na raznim događanjima iz domene ekstremnih sportova poput utrka brdskih bicikala, natjecanja u sportskom penjanju i ostalom, navode u HGSS-u.

Često spašavaju penjače iz visokih i strmih stijena

Prosječno godišnje uspješno odrade više od 1.100 raznih spasilačkih akcija ne samo u planinama i na skijalištima, kako mnogi misle, nego i na vodama, moru, kod potresa, poplava i drugih prirodnih katastrofa, nakon zrakoplovnih nesreća itd.

Konkretno, više od polovine akcija (oko 600) čine one u planinama. Akcije koje iziskuju najveći broj ljudi i vremena su potrage za izgubljenim osobama, kojih je godišnje oko 280. Godišnje odrade i 30-ak akcija spašavanja na vodenim površinama te oko 20 akcija uz upotrebu helikoptera. Bilježe i oko 200 ostalih intervencija, različitih tipova, ističu u HGSS-u.

Zato su s razlogom stekli i bezbroj puta više nego uspješno opravdali maksimalno povjerenje javnosti, a biti član HGSS-a velika je čast ali i obveza. Sve to ne čudi kada se zna da se svi ugroženi neovisno o dobu dana ili noći, vremenskim uvjetima i mjestu gdje im treba pomoći, u njih uvijek mogu pouzdati jer su dosad spasili na stotine, a vjerojatno i tisuće života, za što su dobili brojne nagrade i priznanja.

Iako je riječ o volonterskoj udruzi sa samo nekoliko zaposlenih, postali su primjer dobre organizacije i efikasnosti. Stoga mnogi ističu da je to vjerojatno najbolje organizirana i najefikasnija javna služba u Hrvatskoj koja bi, unatoč činjenice da se temelji na volonterskom angažmanu, trebala biti dobar primjer svima ostalima.

Spašavatelje ne može zaustaviti ni duboki snijeg

Mnogi ne znaju da članovi HGSS-a za svoj vrhunski i samoprijegoran angažman, koji je besplatan za sve koji trebaju njihovu pomoć, ne dobivaju naknade. Štoviše, stalno ističu da im je najveća nagrada spašeni ljudski životi i osjećaj da su nekome pomogli u nevolji. Osim toga, često spašavaju i razne životinje koje su se našle u opasnim okolnostima na strmim stijenama ili u dubokim jamama, sudjeluju u brojnim akcijama zaštite okoliša i prirode, redovno educiraju planinare, zaposlene u turističkim agencijama, djecu i ostale zainteresirane kako se sigurno i sa što manje rizika kretati kroz prirodu, nakon potresa spašavaju zatrpane, skidaju oštećene dijelove zgrada i popravljaju krovove, redovno pomažu kod većih poplava, nerijetko sudjeluju i u akcijama spašavanja u inozemstvu, pa i educiraju strane spašavatelje, a vrlo važnu ulogu imali su i u Domovinskom ratu.

Pritom treba imati u vidu da vrlo često u spasilačkim akcijama u raznim opasnim situacijama riskiraju svoje živote i zdravlje kako bi spasili tuđe. Jer spašavanje ozlijeđenog sa više stotina metara visokih i strmih stijena, iz dubokih špilja koje često potapa podzemna voda, spuštanje na sajli iz helikoptera na plovila koja se ljuljaju na velikim valovima ili uske police na visokim i strmim stijenama, potrage za nestalima po nevremenu i snježnim mećavama (to popularno zovu 'HGSS vrijeme'), spašavanja iz 'podivljalih' rijeka ili mora i slične teške situacije uz svu njihovu uvježbanost i opremljenost nisu nimalo bezopasne ni za dobro obučene i fizički spremne spašavatelje.

Zbog nedovoljnog razumijevanja poslodavaca nerijetko na redovne vježbe troše svoj godišnji odmor

Međutim, unatoč svega toga i uistinu impresivnih rezultata HGSS-a i dalje postoji dosta problema

koji im otežavaju njihov humanitarni rad i još učinkovitije spašavanje unesrećenih.

Npr., unatoč dobre suradnje s Hrvatskom vojskom i njenim zrakoplovstvom, povremeno se pojave problemi s osiguravanjem helikoptera za akcije spašavanja jer resursi s kojima raspolažu u pogledu samih letjelica, obuka i svega ostalog nisu dovoljni.

Zato bi najbolje rješenje bilo uspostava helikopterske službe spašavanja za vanurbana područja kako bi bili brži i sposobniji spasiti građane naše zemlje i sve goste.

Nerijetko im spašavanje otežava i popularno nazvano 'HGSS vrijeme'

Njihov volonterski angažman im otežava i činjenica da često za spasilačke akcije, koje ne biraju vrijeme, i neophodne redovne vježbe troše svoje godišnje odmire i slobodne dane jer poslodavci nerijetko ne pokazuju dovoljno razumijevanja za njihov izuzetan humanitarni angažman (niti ih država na to dovoljno potiče npr. davanjem određenih benefita poslodavcima koji zaposle članove HGSS-a) pa spašavatelji ponekad nakon naporne noćne spasilačke akcije ujutro moraju neispavani na posao.

HGSS pomaže i kod poplava

Zato bi nadležna tijela konačno trebala stvoriti preduvjete za rješavanje i takvih problema koji im dosta otežavaju normalno funkcioniranje. Jer članovi HGSS-a koji u akcije idu s maksimalnim entuzijazmom i iz altruizma ne pitajući je li to po nevremenu usred noći, tijekom nedjeljnog obiteljskog ručka, proslave dječjeg rođendana ili usred njihovog godišnjeg odmora, a spašen ljudski život i uspješno obavljena intervencija najveća im je nagrada za taj trud, zbilja zaslužuju što bolje preduvjete za spašavanje ugroženih ljudi.

napisao: Željko Bukša

foto: HGSS i Željko Bukša

** Tekst je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama*

mojzagreb.info